

שיעור מספר 5
22 - 28 אוקטובר

יקולל היום

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: איוב 1-10:3, יוחנן 11:11-14, איוב 3-6:1, 7:1-11, יעקוב 4:14, איוב 7:17-21, תהילים 6-8:4.

פסוק לשינון: "לֵךְ יָאֵה, אֲדוֹנָי וְאַלְהֵינוּ, לְקַבֵּל אֶת הַפְּבוֹד וְהַיִּקָּר וְהַגְּבוּרָה, כִּי אַתָּה בְּרָאתָ הַכֹּל וּבְרִצְוֹנְךָ הָיוּ וּנְבְרָאוּ." (התגלות 4:11)

כשאנו קוראים את סיפורו של איוב יש לנו שתי יתרונות: ראשית, אנו יודעים את סופו של הסיפור, שנית, אנו יודעים את הרקע – שהוא העימות הקוסמי המתרחש מאחורי הקלעים.

איוב לא ידע דבר על כך. כל מה שהוא ידע זה שהכל היה מושלם בחייו, כאשר פתאום אסון אחרי אסון, טרגדיה אחר טרגדיה פקדו אותו. ואז האיש הזה ה"גדול מְכַל בְּנֵי קְדָם" (איוב 3:1) מצא את עצמו מתאבל ליד ערימת עפר.

כאשר אנו נמשיך ללמוד את ספר איוב, תנסו לדמיין את עצמכם במקומו של איוב בכדי להבין טוב יותר את התמהוון, הכעס והצער שהוא חווה. מצד אחד, זה לא אמור להיות כל כך קשה בשבילנו, לא? זה לא שאנחנו חוונו את מה שאיוב חווה, אלא מי מאיתנו הנולד בבשר אדם בעולם השרוי בחטא, לא חש את המבוכה שמלווה את הטרגדיה והסבל, במיוחד כשאנו רוצים לשרת את אלוהים בנאמנות ולעשות את מה שנכון בעינינו?

תנו ליום להגמר

דמיינו לעצמכם שאתם איוב. משום מה, חיידך, כל מה שעבדת בשבילו, כל מה שהשגת, כל מה שאלוהים בירך אותך בו, מתגלגל במורד. זה פשוט לא הגיוני. אין שום סיבה לכך, לא טובה ולא רעה.

לפני שנים, בתאונה קטלנית, אוטובוס עמוס בילדים רבים ירד מן הכביש והתהפך. בתגובה אמר אטאיסט אחד שזה מסוג הדברים שאתה מצפה בעולם שאין לו תכלית, משמעות וכיוון. טרגיה שכזאת אינה בעלת משמעות כלשהי, בגלל שהעולם אינו בעל משמעות בעצמו.

אם כן, כפי שראינו, התשובה הזאת אינה קבילה עבור אנשים מאמינים. ועבור איוב, שהלך בעקבות אלוהים, התשובה הזאת לא הייתה קבילה גם כן. אז מה הייתה התשובה, מה היה ההסבר? לאיוב לא הייתה תשובה. כל מה שהיה לו, זה כאב בלתי נסבל ושאלות הבלתי נמנעות שהוא הביא עימו.

קראו איוב 10-1:3. כיצד איוב מבטא לראשונה את צערו? כיצד אנו עלולים להתייחס למה שהוא אומר?

החיים, כמובן, הם מתנה מאת אלוהים. אנחנו קיימים רק בגלל שאלוהים ברא אותנו (מעשי השליחים 28: 17, התגלות 11: 4). קיומנו עצמו הוא נס, אשר כיום המדע המודרני מפקפק בנס הזה. למעשה, אפילו המדענים עצמם אינם מסכימים בניהם לגבי ההגדרה של "החיים", ועוד פחות הסכמה יש לגבי הדרך שבה הם נוצרו ומה שחשוב עוד יותר - מדוע הם נוצרו.

למרות זאת, ברגעי משבר וקושי מי מאיתנו לא תהה האם החיים שווים את זה? אנחנו לא מדברים על נסיונות התאבדות שלא צלחו. ליתר דיוק, מדובר באותם רגעים בהם בדומה לאיוב, רצינו שלא להיוולד אף פעם.

פתגם יווני עתיק אומר שהדבר הטוב ביותר אשר יכול לקרות לאדם, מלבד מותו, זה לא להיוולד לעולם. כלומר, החיים יכולים להיות כה עלובים, שהיינו מעדיפים אפילו לא להתקיים, ובכך לחסוך את ייסורים הבלתי נמנעים שמגיעים בעקבות חיי אדם בעולם השרוי בחטא.

האם פעם הרגשתם את מה שאיוב הרגיש: רציתם שלא להיוולד אף פעם? בעקבות אילו אירועים הופיעה ההרגשה הזאת? כמובן, שהרגשתם טוב יותר. כמה חשוב לזכור אפילו ברגעים הקשים ביותר, שיש לנו תקווה ושאיפה שהדברים ישתפרו!

מנוחה בקבר

קראו איוב 26-11:3. מה איוב אומר כאן? כיצד הוא ממשיך את קוננותו? מה הוא אומר על המוות?

אנחנו רק יכולים לתאר לעצמנו את הצער הנוראי אשר איוב המסכן חש. בנוסף לזה שהיה קשה לאיוב לאבד את כל רכושו וגם בריאותו נלקחה ממנו, הוא איבד את כל ילדיו. את כולם. קשה לדמיין כאב בעקבות מותו של ילד אחד. איוב איבד את כולם. היו לו עשרה ילדים! לא פלא שהוא רצה למות. ושוב פעם, איוב לא ידע מה עמד מאחורי כל זה, וגם אם הוא היה יודע, זה לא היה מקל על סבלו, הלא כן?

שימו לב, מה איוב אומר לגבי המוות. ואם הוא היה מת, מה היה יוצא מזה? אושר בגן עדן? שמחה ורינה בנוכחותו של אלוהים? נגינה בנבל יחד עם המלאכים? אין כאן שום דבר שקשור לתיאולוגיה. במקום זאת, מה אומר איוב? "כִּי-עֲתָה שְׁכַבְתִּי וְאֶשְׁקוּט וְשָׁנְתִי אֶזְנוֹןִי לֵי" (איוב 13:3)

קראו קהלת 5:9 ויוחנן 14-11:11. כיצד אמירתו של איוב תואמת את מה שכתבי הקודש מלמדים על המוות?

כאן, בספר העתיק במקרא, אנו מוצאים את אחד האזכורים המוקדמים ביותר למה שקרוי "מצבם של המתים". כל מה שאיוב רצה בנקודה הזאת זה "לנוח". החיים פתאום נהיו כל כך קשים, כל כך כבדים, וכל כך כואבים שהוא שאף ל"מנוחה" שבמוות. הוא היה כל כך עצוב, כל כך כאוב, שהוא שכח את כל השמחה של חייו שהיתה לפני האסונות שפקדו אותו, והוא רצה למות ביום שבו נולד.

כאדוונטיסטים, יש לנו הבטחות נהדרות לגבי העתיד. בו זמנית, בשעת הסבל בהווה, כיצד אנו יכולים ללמוד לזכור את הזמנים הטובים שהיו בעבר ולשאוב נחמה מאותם המצבים?

כאבם של אנשים אחרים

איוב מסיים את הספידה הראשונה שלו, ככתוב בפרק 3. במשך כמה פרקים הבאים אחד מחבריו של איוב – אליפז, נותן לאיוב הרצאה (אנחנו נחזור לזה בשבוע הבא), ובפרקים 6 ו-7 איוב ממשיך לדבר על סבלו.

”לו שָׁקֹל וְשָׁקֹל פְּעָשִׁי וְהִיתִי (וְהָיִיתִי) בְּמֵאזְנֵי יֶשָׁאוּ-יַחַד. כִּי-עֲתָה מִחֹל יָמִים יִכְבֵּד עַל-כֹּף דְּבָרֵי לְעוֹי” (איוב 2,3:6). כיצד איוב מבטא כאן את כאבו?

התמונה הזאת עוזרת לנו להבין כיצד איוב תופס את סבלו. אם כל החול של כל הימים היה בצד אחד של משקל, ”סבלו” ו”אסונותיו” יעלו על משקלו של החול. זו הדרך שבה איוב חש את כאבו. וזה היה כאבו של איוב ולא של אף אחד אחר. לעיתים אנו שומעים את הביטוי ”סך הכל של הסבל האנושי”. ועדיין, זה אינו מבטא את האמת כולה. אנחנו לא סובלים בקבוצות. אנחנו לא חשים את הכאב של אנשים אחרים, אלא רק את שלנו. אנחנו מכירים רק את סבלינו ולא את סבלם של אנשים אחרים. כאבו של איוב, למרות שהוא היה רב, לא היה רב יותר ממה שיכול לחוות אדם אחר. לעיתים אנשים מתוך כוונה טובה אומרים למישהו: ”אני מרגיש את כאבך”. אבל הם לא חשים, הם אינם מסוגלים. כל מה שביכולתם לחוש - זה כאב הנובע מתוך היענות לסבלו של האחר.

אנחנו שומעים על אסונות, בין אם אסונות טבע או ממקור אנושי בעלי מספר רב של נפגעים. המספרים של פצועים והרוגים מזעזעים אותנו. אנחנו בקושי יכולים לתאר סבל המוני כל כך. אך בדומה לאיוב, וכמו בכל מקרה בעולמינו החוטא החל מאדם וחוה ועד היום, כל יצור חוטא יודע ומכיר את כאבו בלבד ולא יותר מזה. כמובן, שבתור אנשים מאמינים איננו רוצים למזער את כאבו של הפרט, הרי אנחנו קרויים להקל על כאבם של אנשים בכל מצב בו אנו יכולים (ראה יעקוב 1:27, מתי 25: 34-40). עדיין, לא משנה כמה סבל קיים בעולמינו אנו יכולים להיות אסירי תודה שיצור חוטא אחד לא יכול לסבול יותר מהאחר, כולם סובלים באותה מידה. (למעט יוצא דופן אחד- ראה שיעור 12).

תתעכבו מעט על הרעיון שהסבל האנושי מוגבל לכל אחד ואחת. כיצד זה עוזר לכם (אם עוזר) להתבונן בשאלת הסבל האנושי המטרידה באור שונה?

הקולמוס

דמיינו לעצמכם את שיחה הבאה. שני אנשים מתלוננים על גורל האנושות כולה: המוות. כלומר, לא משנה כמה טובים היו חייהם של האנשים, לא משנה מה הם השיגו, הם תמיד יסתיימו בקבר.

"אך..." מקטר מתושלח לחברו. "אנחנו חיים 800, 900 שנים, ואז אנחנו מתים. מה זה 800 או 900 שנים בהשוואה לנצח?" (ראה בראשית פרק 5).
למרות שקשה לנו לדמיין כיצד זה מרגיש לחיות במשך כמה מאות שנים (מתושלח היה בן 187 כאשר בנו למך נולד, ואחרי זה הוא חי עוד 782 שנים), אפילו האבות כאשר הוצבו בפני המציאות של המוות בטח קוננו על מה שהיה נראה להם כחיים קצרים.
קראו איוב 11-1:7. מהי תלונתו של איוב כאן? ראו גם תהילים 39:5, יעקוב 4:14.

כרגע ראינו כיצד איוב מחפש מנוחה והקלה שמגיעים עם המוות. ועכשיו הוא מתאבל על קוצר החיים. הוא אומר, בעצם, החיים קשים, מלאים בעמל וכאב, ולאחר מכן אנחנו מתים. הנה חידה שבה אנו נתקלים לעיתים קרובות: אנו מקוננים על המהירות שבה חולפים החיים, גם אם החיים עצובים ואומללים.

אישה אדוונטיסטית אחת כתבה כתבה על מאבקה בדיכאון ומחשבות על התאבדות. היא כתבה כך: "החלק הגרוע ביותר היה שהייתי אדוונטיסטית אשר שמרה על אורח חיים המבטיח חיים "ארוכים כב-6 שנים" מיתר האוכלוסיה. זה לא עשה שום שינוי. כמוכן שבזמני כאב וסבל, כל כך הרבה דברים מאבדים את משמעותם". לעיתים, מתוך כאבינו, היגיון ותבונה עוזבים אותנו ואנו רואים כאב ופחד בלבד ללא שום תקווה. אפילו איוב, אשר ידע את הטוב ביותר (איוב 25:19) זעק בייאוש וחוסר תקווה: "זכר פי-רוח תני לא-תשוב יני לראות טוב" (איוב 7:7). איוב, שעברו הסיכוי למות נראה קרוב מתמיד, עדיין מקונן על קוצר קיומו, למרות שאותו קיום אומלל כל כך.

כיצד המודעות לחטא, למוות ולהבטחה לתחיית המתים מסייעת לכם להבין באור מלא את השאלה של עד כמה מהר חולפים החיים?

”מה אנוש?”

ושוב, אנחנו חייבים לשים את עצמינו בנעליו של איוב. מה אלוהים עושה בכל הזמן הזה ומדוע הוא מרשה לכל זה לקרות איתי? איוב אינו רואה את התמונה הגדולה. הוא אינו יכול. הוא יודע רק את מה שקורה לו ומסביבו, והוא אינו מבין זאת. מי לא היה במצב דומה?

קראו איוב 21-17:7. מה איוב מבטא כאן? איזה שאלה הוא שואל? בהתחשב במצבו, מדוע השאלה הזאת הגיונית כל כך?

חלק מהחוקרים טוענים כי איוב לועג כאן בקטע מתהילים 6-4:8, ”כִּי-אֶרְאֶה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעֶיךָ יָרַח וְכוֹכְבִּים אֲשֶׁר כּוֹנְנֶתָ: מַה-אֲנוֹשׁ כִּי-תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן-אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ: וְתִחַסְרְהוּ מַעֲט מַיְלָהִים וְכְבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֶרְהָ” (ראו גם תהילים 3:144). הבעיה היחידה היא שספר איוב נכתב הרבה לפני ספר התהילים. במקרה הזה, ניתן להניח כי מחבר המזמור כתב את הקטע כתשובה לטענתו של איוב.

כך או אחרת, השאלה ”מה אנוש” (מיהו האדם?) היא אחת השאלות החשובות שניתן לשאול. מי אנחנו? מדוע אנחנו כאן? מהי המשמעות והמטרה של חיינו? במקרה של איוב, בגלל אמונתו שאלוהים ”התמקד” בו, הוא תוהה מדוע אלוהים עוסק בו. אלוהים הוא כל כך גדול ובריאתו היא עצומה, מדוע הוא עוסק באיוב בכלל? מדוע אלוהים עוסק עם מישהו מאיתנו?

קראו יוחנן 3:1 ו-1 ליוחנן 1:3. כיצד הפסוקים הנ”ל מסייעים לנו להבין מדוע אלוהים עוסק באנושות?

”כאשר יוחנן מתבונן בגובה, העומק, וברוחבה של אהבת האב כלפי האנשים שהולכים לאיבוד, הוא מתמלא בהערצה ויראת כבוד. הוא אינו יכול למצוא ביטויים מתאימים על מנת לבטא את האהבה הזאת, אבל הוא קורא לעולם כולו כדי לראות אותו: ”**רְאוּ אִיזוֹ אֱהָבָה נָתַן לָנוּ הָאֵב לְהִקְרָא לְלִדֵי אֱלֹהִים!**” איזה ערך זה נותן לאדם! באמצעות החטא בני האדם הפכו לנתיניו של השטן. דרך הקרבתו האינסופית של ישוע, ואמונה בשמו, בניו של האדם נהיים לבני אלוהים. בלקיחתו את הטבע האנושי, המשיח מרומם את האנושות” (Ellen G. White, Testimonies for the Church, vol. 4, p. 563).

נקודות למחשבה

"בעידן שלנו המלא במדע והיגיון חסרי תקדים "החדשות הטובות" של אמונה משיחית הופכות לפחות משכנעות מהבחינה המטפיזית ופחות מספקות בסיס שעליו ניתן לבנות את החיים ופחות נדרשות מבחינה פסיכולוגית.

האי סבירות המוחלטת של שרשרת האירועים נעשתה כה ברורה – שאלוהים נצחי ואינסופי יכול פתאום להפוך לבן אדם בפרק זמן היסטורי ומקום מסוימים ושהוא הוצא להורג בחרפה. החיים הקצרים הללו שחלפו לפני אלפיים שנה בין בני העם הפשוט, על כוכב לכת שכיום נודע כחלקיק זניח של חומר המסתובב סביב כוכב אחר בין מיליוני כוכבים אחרים ביקום ריק וקר, היה אירוע ייחודי שיכל להשפיע בצורה כה ניכרת ולהוות משמעות נצחית, יותר אינם מביאים לאמונה משכנעת את האנשים המשכילים. זה אינו מתקבל על דעת שהיקום כשלם יכול להתעניין ברגע זה - אם בכלל הוא יכול להיות בעל "עניין" כלשהו. כיום בעבור הציבור המהות של האמונה המשיחית וכל ההצהרות המדעיות קמלות תחת אור הזרקורים של הביקוש המודרני האמפירי." (Richard Tarnas, Passion of the Western Mind New York: Ballantine Books, 1991, p. 305).

מה הבעיה עם דרך המחשבה הזאת? מה מפספס המחבר? מה הקטע הזה מלמד אותנו על הגבולות של מה ש"המדע וההיגיון" יכולים לדעת על המציאות של אלוהים ואהבתו אלינו? מה זה מראה לנו על הצורך באמת גלויה, האמת ש"המדע וההיגיון" האנושיים אינם יכולים להגיע אליה כשלעצמם?

שאלות לדיון:

1. כיצד אתם, בתור אדוונטיסטים, הייתם עונים על השאלה "מה אנוש" (מיהו האדם)? כיצד תשובתכם נבדלת מהתשובות של אנשים אשר אינם מאמינים באלוהים של כתבי הקודש?
2. "איזה ביטחון יש למתים מעבר למוות" כתב קורמק מק קרטי. "מוות זה מה שאנשים חיים סוחבים עימם". מדוע הבנתינו של התרחשות אחרי המוות מנחמת אותנו לגבי גורלם של יקרינו המתים? האמנם אנו יכולים לשאוב נחמה בידיעה שהם נמצאים במנוחה, חופשיים ממלכודות וצרות של החיים?
3. מדוע לדעתכם אפילו במצבים הכי עלובים רוב האנשים שואפים אל החיים, בלא להתחשב עד כמה החיים האלה נראים רעים?
4. דונו במה שקרבן המשיח מלמד אותנו על הערך של האנושות ועל הערך של חיים בודדים.